

Komentarz Ośrodka Badań Azji Centrum Badań nad Bezpieczeństwem Akademii Sztuki Wojennej

Komentarz nr 5/2021; data złożenia: 22 stycznia 2021

Wzrost partyjno-państwowej kontroli nad firmami z sektora fintech i e-commerce w Chinach

W ostatnich miesiącach chińskie władze podjęły szereg działań zmierzających do zwiększenia kontroli i uregulowania działalności firm IT w istotnych dla partii obszarach. Dynamiczny rozwój chińskich firm działających w sektorze fintech i e-commerce, wzrost ich roli w chińskiej gospodarce oraz ekspansja w różnych sektorach gospodarki przy stosunkowo ograniczonej kontroli ze strony aparatu partyjno-państwowego wzbudziła zaniepokojenie kierownictwa KPCh. Jednym z podjętych przez władze działań jest ograniczenie ryzyka związanego z działalnością holdingów finansowych, które działając jako parabanki nie spełniają wymagań stawianych instytucjom bankowym i stwarzają większe ryzyko dla systemu finansowego. Pekin podejmuje również działania na rzecz ochrony konkurencji poprzez osłabienie monopolistycznej siły gigantów IT i związane z tym wprowadzenie lepszej ochrony praw firm i konsumentów korzystających z ich usług. Istotnym elementem jest również zwiększenie ochrony danych osobowych mieszkańców Chin poprzez ostrzejsze stosowanie obecnie obowiązujących przepisów i planowane ograniczenie dostępu do nich, jak również możliwości dysponowania przez chińskie firmy w projektach nowych aktów prawnych. Kluczowe dla kierownictwa KPCh jest również ograniczenie potencjalnego ryzyka dla pozycji politycznej partii, jaką mogą stwarzać giganci sektora IT. Rozwój usług finansowych świadczonych przez fintechy

stanowi zagrożenie dla w większości podległego partii sektora bankowego, który jest w jej rękach narzędziem do kontroli gospodarki. Zakres i ilość danych gromadzonych i wykorzystywanych przez sektor fintech i platformy e-commerce budzi niepokój chińskiej administracji i partii, gdyż daje potężnym chińskim firmom znaczną wiedzę o ich użytkownikach, często znacznie szerszą niż tą, jaką dysponują poszczególne agencje rządowe.

W ramach realizowanej strategii kierownictwo KPCh podjęło szereg działań wymierzonych w Alibaba Group, która jest największą chińską firmą działającą w obu sektorach. Dla zdyscyplinowania chińskiego giganta zablokowano wejście na giełdę Ant Group, rozpoczęto postępowania antymonopolowe i nałożono kary za naruszenia przepisów o ochronie konkurencji oraz zainicjowano krytykę operacji firmy w mediach partyjno-państwowych. Podobne środki, choć ograniczone i na dużo mniejszą na razie skalę, zastosowano również wobec innych firm. Zdecydowane kroki podjęte wobec podmiotów wchodzących w skład Alibaba Group dowodzą, że każda firma chińska bez względu na jej rozmiar musi podporządkować się woli partii. Ta ostatnia realizuje swoją wolę arbitralnie przez siebie dobranymi metodami, a firmy będące obiektem działań nie dysponują żadnymi instrumentami ochrony przed arbitralnością partyjnych decyzji.

Polska administracja rządowa na różnych jej szczeblach oraz samorządy przy podejmowaniu decyzji o podejmowaniu współpracy z chińskimi partnerami lub dopuszczaniu ich do udziału w projektach powinny zatem brać pod uwagę faktyczną zależność chińskich firm prywatnych od aparatu partyjno-państwowego. Ze względu na planowane zmiany w przepisach i wprowadzenie zasady eksterytorialności polskie firmy, które zbierają dane osobowe obywateli ChRL powinny przygotować się do dokonania odpowiednich zmian w procesach biznesowych. Ostrzejsze stosowanie obecnych przepisów i spodziewane wprowadzenie nowego prawa o ochronie danych osobowych będzie miało niewielki wpływ na ochronę danych osobowych polskich obywateli.

Jeśli działania władz chińskich doprowadzą do osłabienia monopolistycznej pozycji Alibaby i wzrostu konkurencji na chińskim rynku możliwe, że w dłuższej perspektywie doprowadzi to do zwiększenia liczby liczących się platform prowadzących obsługę

importu produktów w kanale cross border e-commerce i bardziej korzystnych warunków dla polskich eksporterów. Zaostrzenie konkurencji w Chinach może natomiast doprowadzić do silniejszej zagranicznej ekspansji firm z grupy Alibaby i zwiększenie presji na polskie platformy oraz firmy związane z obsługą handlu e-commerce.

KPCh uderza w Alibabę

W ostatnich miesiącach ubiegłego roku chińskie władze podjęły szereg działań wymierzonych w jedną największych pod względem wartości kapitalizacji rynkowej chińską firmę Alibaba Group. Na początku listopada zostało zawieszono wejście na giełdę w Hongkongu należącej do grupy Alibaby Ant Group¹ z szacowaną na 37 mld USD wartością emisji akcji². W grudniu w stosunku do Alibaby wszczęte zostało postępowanie antymonopolowe związane z praktykami stosowanymi przez jej platformy e-commerce³. W grudniu Alibabie postawiono zarzut przejęcia w 2017 r. bez uprzedniej zgody Krajowego Urzędu Regulacji Rynku (SAMR) kolejnego pakietu akcji Intime Retail Group, dzięki czemu grupa skupiła w swoim ręku 73,79 proc. akcji i uzyskała kontrolę nad przejmowanym przedsiębiorstwem. Nałożono na nią karę administracyjną w wysokości 500 tys. RMB⁴. Wysokość kary w porównaniu do skali działań grupy jest symboliczną, istotne jest to, że władze partyjne podjęły decyzję o ukaraniu jednej z największych i najbardziej rozpoznawalnych w kraju i za granicą firm chińskich. W skład grupy Alibaba wchodzi między innymi największa na świecie międzynarodowa platforma B2B alibaba.com, największe w Chinach platformy B2C (Tmall) i C2C (Taobao), konglomerat finansowy Ant Group (znany również jako Ant Financial w skład którego wchodzi operator płatności (Alipay), bank (MYBank) i platformy mikropożyczkowe i ubezpieczeniowe, platformy e-commerce transgranicznego (Tmall Global i Kaola dla importu do Chin i Aliexpress obsługujący eksport z Chin), firmy logistyczne (np. Cainiao). Tego samego dnia SAMR nałożył również karę na Tencent Holdings, za przejęcia New Classics Media, jakiego dokonała jego spółka zależna China Literature.⁵

Decyzje chińskich władz spowodowały spadek wartości akcji grupy, który rozpoczął się już w początkach listopada, a po krótkim okresie wyrównania po 14 grudnia odnotowano kolejny spadek z dołowaniem tuż przed świętami i niewielkim tylko odbiciem w ostatnich tygodniach.⁶ Jednym z czynników, który spowodował podjęcie działań wobec Alibaby w ostatnich tygodniach była najprawdopodobniej wygłoszona przez Jacka Ma pod koniec października krytyka zarządzania przez władze partyjno-państwowe chińskim systemem finansowym.⁷ Te działania są jednak elementem szerszej strategii władz chińskich zmierzających do uregulowania działalności chińskich firm operujących w gospodarce cyfrowej ukierunkowanej na kilka sektorów, a nie tylko na firmę z Hangzhou.

Obszary działań władz chińskich

Alibaba jest obecnie najbardziej wyrazistym przykładem dążenia kierownictwa KPCh do wzmocnienia kontroli nad dynamicznie rozrastającymi się i działającymi w różnych segmentach firmami technologicznymi, głównie segmentu fintech oraz e-commerce. Działania te mają kilka wymiarów: 1. Ochrony konkurencji poprzez osłabienie monopolistycznej siły gigantów IT i związane z tym wprowadzenie lepszej ochrony praw firm i konsumentów korzystających z ich usług. 2. Zwiększenie ochrony danych osobowych mieszkańców Chin poprzez uregulowanie i ograniczenie dostępu do nich i możliwości dysponowania przez chińskie firmy. 3. Polityczny, w którym celem jest poddanie największych firm skutecznej kontroli partyjno-państwowej. Łącząc te trzy obszary kierownictwo partyjne reaguje na problemy wynikające z silnej pozycji rynkowej firm technologicznych i zarządzanych przez nich platform oraz strategii rozwoju, jaką te firmy przyjęły. Z tymi problemami borykają się zarówno przedsiębiorcy jak i konsumenci korzystający z ich usług. Działając równocześnie w tych trzech obszarach KPCh jednocześnie podejmuje kroki korzystne dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz chińskich konsumentów i eliminuje potencjalne zagrożenie, jakie dla jej władzy mogłyby stanowić silne firmy technologiczne, których cele i strategia działania coraz bardziej odbiegały od partyjnej wizji rozwoju gospodarki.

Działania podjęte wobec fintechów

W październiku podczas Bund Finance Summit w Szanghaju Jack Ma założyciel Alibaby mocno skrytykował politykę chińskich władz odpowiedzialnych za sferę finansową za anachroniczne podejście do regulacji firm finansowych. Wskazał, że działalność takich firm powinna w znacznie większym stopniu opierać się na analizie rynku i klientów z szerokim wykorzystaniem algorytmów i big data. Swoimi wypowiedziami podczas forum Jack Ma potwierdził, że strategia biznesowa jego grupy jest zagrożeniem dla pozycji tradycyjnych chińskich banków⁸. Alipay i należący do Tencent Tenpay mają faktyczny duopol w obszarze płatności mobilnych. Ant Financial obecnie Ant Group, która powstała z przekształcenia Alipay – największego operatora płatności w Chinach – mając szeroki dostęp do informacji o swoich klientach rozszerzyła w ostatnich latach swoją działalność o segment parabankowy i ubezpieczeniowy. Jest ona w stanie zaproponować lepszą ofertę finansowania w ramach mikropożyczek, lepsze oprocentowanie inwestycji, stawek ubezpieczeń i innych instrumentów finansowych niż tradycyjne banki czy firmy ubezpieczeniowe. Stanowi to zagrożeniem dla pozycji tradycyjnych banków. Największe z nich są zaś własnością państwa i jednym z narzędzi kontroli partii nad gospodarką. Według Duncana Clarka partia zdając sobie sprawę z zalet rozwiązań stosowanych przez Ant Group może dążyć do przejęcia nad nimi kontroli⁹.

Wydaje się, że Alibaba nie tylko ze względu październikową wypowiedź Ma, ale również ze względu na swoją pozycję rynkową oraz na fakt, że niektóre działania podmiotów należących do grupy już wcześniej budziły zastrzeżenia władz została wybrana przez KPCh jako przykład dla innych firm. W końcu grudnia przedstawiciele Ant Group zostali wezwani na spotkanie przez władze Ludowego Banku Chin, na którym zażądano od nich naprawy sytuacji związanej z udzielaniem pożyczek, działalnością inwestycyjną i ubezpieczeniową sugerując, według doniesień medialnych, podział firmy pod względem zakresu działalności¹⁰. W połowie stycznia zarząd Ant Group powołał specjalny zespół roboczy, którego zadaniem ma być implementacja zaleceń władz¹¹. W zamian za posłuszeństwo

i działania zgodne z zaleceniami władze banku zapowiedziały rozważenie umożliwienie firmie wejścia na giełdę¹².

W końcu grudnia komisja odpowiedzialna za nadzór nad instytucjami bankowymi i ubezpieczeniowymi nakazała wszystkim fintechom dostosowanie swoich operacji do przepisów prawnych i usunięcie nieprawidłowości wskazując, że problemy związane z Ant Group nie są jednostkowym przypadkiem, ale sytuacją powszechną¹³. Jako powód zwiększenia kontroli nad spółkami fintech podano, że niektóre z nich – jak niewymieniona w oświadczeniu z nazwy Alibaba – łączą działalność w sektorze finansowym z innymi rodzajami działań, przez co stwarzają „systemowe zagrożenie”¹⁴. Zwiększanie kontroli miało miejsce już jednak znacznie wcześniej. We wrześniu bank centralny opublikował nowe wymagania dotyczące kapitalizacji i rezerw wymaganych w stosunku do holdingów finansowych takich jak Ant Group czy Fosun, które nie są bankami, ale świadczą usługi finansowe¹⁵. Celem tych regulacji jest obniżenie ryzyka, jakie dla klientów i systemu bankowego stwarzają takie instytucje, które działając jak parabanki nie musiały spełniać wymagań, jakie stawiane są bankom w zakresie zarządzania ryzykiem i zabezpieczenia operacji.

Działania podjęte wobec firm z sektora fintech nie są zatem czymś zupełnie nowym i nie należy ich oceniać wyłącznie przez pryzmat działań podjętych wobec Alibaby. W listopadzie 2019 r. chińskie władze zakończyły trwający kilka lat proces eliminacji z rynku platform mikropożyczkowych działających na zasadzie peer2peer¹⁶, po tym jak w listopadzie ubiegłego roku działającym jeszcze po czyszkach z lat wcześniejszych platformom pozostawiono wybór między wyjściem z rynku lub zmianą sposobu operacji. W 2015 r. działało w Chinach około 6000 takich platform, w październiku 2019 pozostało ich 427¹⁷. Podobnie jak w przypadku Ant Group instytucje te stanowiły konkurencję dla tradycyjnego sektora bankowego. Dodatkowo również, ze względu na brak jakichkolwiek gwarancji dla pożyczkodawców działania na nich było obarczone znacznym , a mało przejrzyste metody działania ułatwiały wykorzystanie modelu do wyłudzeń na szeroką skalę.

Ochrona konkurencji i praw konsumentów w segmencie e-commerce

Koncentracja na rynku platform e-commerce w segmencie B2C na chińskim rynku wewnętrznym jest ogromna. W 2019 r. należący do Alibaby Tmall miał w swym ręku ponad połowę rynku pod względem wartości sprzedaży brutto (GMV). Drugi JD miał ponad jedną czwartą. Z pozostałych czołowych platform Pinduoduo miała 12,8 proc., Suning – 3,04 proc., Weipinhui – 1,88 proc., a Gome – 1,73 proc. Duopol dwóch czołowych firm i dominująca pozycja Tmall utrzymują się nieprzerwanie od lat¹⁸. Do grupy Alibaby należy również platforma Taobao, która dominuje w segmencie C2C¹⁹. Udział sprzedaży produktów i usług przez Internet w konsumpcji konsumenckiej rósł dynamicznie w ostatnich latach z 6,3 proc. w 2012 do ponad 25 proc. w 2019²⁰.

Korzystając z silnej pozycji rynkowej platformy nakładają na sprzedawców wysokie opłaty za usługi, naliczane głównie w formie odsetka od wartości sprzedaży. Stosowane są również umowy na wyłączność, w których firma korzystająca z danej platformy zobowiązuje się nie korzystać z innych platform. Alibaba była już od dawna oskarżana o nadużywanie pozycji przez konkurentów, którzy oczekiwali od chińskiej administracji ukrócenia ich zdaniem niedozwolonych praktyk²¹. Na te praktyki uskarżały się również zagraniczne firmy²². W listopadzie 2019 r. SAMR przed Dniem Singla na specjalnym spotkaniu ostrzegł przedstawicieli ponad 20 platform – w tym Alibabę przed nieuczciwym wykorzystywaniem swojej pozycji rynkowej. Wcześniej spółki z grupy JD pozwały Alibabę o zadośćuczynienie za szkody wynikające ze stosowania praktyk, które uznali za nieuczciwą konkurencję²³. Od dłuższego już czasu chińskie władze sygnalizowały chińskim firmom, że czas dotychczasowego, dość luźnego traktowania ich operacji dobiega końca²⁴. Dynamiczny wzrost sprzedaży poprzez platformy Internetowe spowodowany epidemią koronawirusa był również istotnym czynnikiem podjęcia zdecydowanych działań przez chińską administrację.

Ochrona konkurencji i zwalczanie praktyk monopolistycznych są wskazywane przez partię jako jeden z istotnych elementów działań w obecnym roku²⁵. W listopadzie ub.r. tuż przed Dniem Singla opublikowany został projekt prawa mającego przeciwdziałać stosowaniu praktyk monopolistycznych przez platformy Internetowe – z praktycznymi implikacjami głównie w segmencie fintech i e-commerce.²⁶ Działania w sferze prawnej i administracyjnej

są wsparte przez odpowiedni przekaz medialny. W artykułach publikowanych w mediach partyjno-państwowych prezentowano przykłady małych i średnich przedsiębiorstw, które znaczącą część swoich przychodów, niekiedy kilkadziesiąt procent, oddają platformom Internetowym²⁷. Na początku stycznia w tychże mediach skrytykowana została praktyka wymuszania zawierania umów na wyłączność²⁸.

Ze względu na dominującą pozycję na rynku i strategią działania Alibaba została najbardziej napiętnowana, ale nie tylko ona stała się w ostatnich tygodniach przedmiotem postępowań administracyjnych. W styczniu postępowanie w sprawie naruszenia zasad konkurencji rozpoczęto wobec platformy Weipinhui²⁹. Decyzja SAMR została podana do wiadomości przez media partyjno-państwowe³⁰. Wcześniej Weipinhui zostało ukarane za stosowanie nieuczciwych praktyk cenowych³¹. Działania Pekinu przyniosły już pierwsze widoczne efekty. Należąca do Alibaby platforma Tmall zapowiedziała w połowie stycznia, że od tego roku nie będzie już wymagała od firm korzystających z jej usług zawierania umów na wyłączność³², a jej celem „nie będzie dążenie do bycia wielką firmą, tylko dobrą firmą”³³. Segment e-commerce i działania Alibaby oraz innych podmiotów poddane są – podobnie jak fintech – również zwiększonej kontroli i presji ze strony władz chińskich i nie wydaje się, by firmy e-commerce należące do Alibaby pozostały poza celownikiem partii³⁴.

Ochrona danych osobowych

Kolejnym obszarem, w którym władze chińskie chcą poddać działania chińskich firm w technologicznych zwiększonej regulacji i kontroli jest zakres, w jakim uzyskują i korzystają z danych osobowych mieszkańców Chin. Liczba obywateli ChRL korzystających z różnego rodzaju platform Internetowych dynamicznie rośnie. W 2010 r. zakupy przez Internet robiło 158 mln osób, w 2019 już 732 mln³⁵. Zbieranie i analizowanie danych osobowych jest kluczem do sukcesu firm technologicznych, gdyż ułatwia sprofilowanie konsumenta i dzięki temu zaoferowanie usług dostosowanych do jego indywidualnych potrzeb, ale jednocześnie zastosowanie dyskryminacji cenowej w celu zwiększenia zysku oraz weryfikacji zdolności kredytowej, co jest szczególnie istotne dla fintechów. Chińskie firmy dążą zatem do uzyskania jak największej ilości danych osobowych, co – przy rosnącej

w chińskim społeczeństwie świadomości znaczenia tych danych i ryzyka związanego z ich przekazywaniem – budzi rosnący sprzeciw użytkowników. Zakres i ilość danych budzi również niepokój chińskiej administracji i partii, gdyż daje potężnym chińskim firmom znaczną wiedzę o sytuacji obywateli, często znacznie szerszą niż tą, jaką dysponują poszczególne agencje rządowe.

Obecny system przepisów o ochronie danych osobowych jest złożony. Oprócz przepisów ogólnokrajowych jak ustawa o bezpieczeństwie cybernetycznym, ustawa o e-commerce czy wytyczne dotyczące ochrony danych osobowych obowiązują przepisy regionalne, w związku z czym obowiązki podmiotów zarejestrowanych w różnych regionach Chin mogą być mocno odmienne³⁶. Wprowadzona ustawa o e-commerce, ze względu na dość ogólnikowe zapisy, między innymi w zakresie zdefiniowania i odmiennego uregulowania procesowania danych niezindywidualizowanych i zindywidualizowanych nie zapewniała również wystarczającej ochrony dla tej drugiej grupy. Nie zapewniały jej również w sposób wystarczający inne przepisy, a wysokość kar za naruszenia przewidziana np. w ustawie o bezpieczeństwie cybernetycznym nie była adekwatna do korzyści, jakie mogły uzyskać firmy w wyniku naruszenia prawa, co było widoczne np. w karach nałożonych na Alibabę w 2018 r.³⁷ W październiku ub.r. ogłoszony został projekt ustawy o ochronie danych osobowych, która ma za zadanie uporządkować system oraz ograniczyć możliwości wycieku lub niewłaściwego wykorzystania danych osobowych przez organa administracji i przedsiębiorstwa. Ustawa przyjmuje wiele rozwiązań zastosowanych w europejskim rozporządzeniu o ochronie danych osobowych (GDPR/RODO), włącznie z zasadą eksterytorialności, w wyniku której przepisy te nakładają również obowiązki na podmioty zagraniczne w zakresie, w jakim zbierają i przetwarzają dane chińskich obywateli³⁸.

Nie została określona jeszcze data, kiedy ustawa zostanie uchwalona i wejdzie w życie i jakie będą jej ostateczne zapisy. Już jednak obecny kształt projektu wskazuje, że chińskie firmy technologiczne szczególnie z obszaru fintech i e-commerce są jednymi z głównych adresatów. Jednocześnie jednak projekt w sposób dość ogólny reguluje kwestię pozyskiwania i procesowania danych osobowych (szczególnie uzyskanych z rejestratorów obrazu i dźwięku) przez chińskie służby i organy administracji do działań związanych z zachowaniem bezpieczeństwa publicznego. Chińska administracja zintensyfikowała również działania opierając się na obecnie obowiązujących przepisach. W połowie stycznia

Guangdong Communications Administration skrytykowała 24 pożyczkodawców, w tym Ping An Insurance oraz kilka banków, za ich operacje związane ze zbieraniem i analizą danych osobowych³⁹.

Polityczny wymiar działań KPCh

Sposób działania firm technologicznych z sektora fintech i e-commerce przy jednoczesnym gwałtownym wzroście ich roli w gospodarce, ilości i rodzaju danych osobowych jakimi dysponują i wynikające ze ścieżki ich rozwoju zagrożenia jakie stanowią dla zależnego od partii systemu bankowego były również istotnymi czynnikami, które spowodowały intensyfikację działań wymierzonych w sektor fintech o e-commerce. Po raz kolejny KPCh udowodniła, że żaden podmiot nie może bezkarnie krytykować sposobu, w jaki partia zarządza państwem. Po październikowej wypowiedzi Jack Ma na ponad dwa miesiące zniknął z życia publicznego, a jego sytuacja była powodem różnych spekulacji. Ma ponownie pojawił się w połowie stycznia i w nagraniu video między innymi podkreślał, że „obowiązkiem jego pokolenia biznesmenów jest ciężka praca na rzecz rewitalizacji obszarów wiejskich i wspólny dobrobyt”.⁴⁰ Przy wielu różnicach między Amazonem a Alibabą⁴¹ zniknięcie można by porównać do sytuacji, w której założyciel i największy właściciel Amazona Jeff Bezos znika na kilka miesięcy po wygłoszeniu krytyki funkcjonowania amerykańskiego systemu finansowego, a następnie w pierwszym po tym okresie publicznym wystąpieniu, które miało miejsce w styczniu, obiecuje pracować dla dobra społeczeństwa amerykańskiego. Niektóre praktyki stosowane przez Alibabę można scharakteryzować jako monopolistyczne, szkodzące konkurencji i naruszające chińskie prawo. Działania KPCh udowodniły, że każda firma chińska bez względu na jej rozmiar musi podporządkować się woli partii, która realizuje swoją wolę arbitralnie dobranymi przez siebie metodami, a firmy będące obiektem działań nie dysponują żadnymi instrumentami ochrony przez arbitralnością partyjnych decyzji.

W połowie stycznia amerykańskie władze objęły zakazem inwestycji kolejną grupę chińskich firm technologicznych z różnych sektorów, w związku z zarzutami o ich współpracę z chińskim sektorem zbrojeniowym i armią chińską. Jedną z firm objętych sankcjami jest

Xiaomi, co oznacza, że amerykańscy inwestorzy będą zmuszeni do wycofania się z inwestycji w te firmy do listopada 2021⁴², a te przedsiębiorstwa zostaną wykluczone z nowojorskiej giełdy. To w styczniu br. dotknęło trzech chińskich firm telekomunikacyjnych: China Mobile, China Unicom i China Telecom⁴³. Alibaba, Tencent i Baidu ostatecznie nie zostały objęte sankcjami, choć ich zastosowanie było rozważane.⁴⁴ Kroki podjęte przez chińską administrację zbiegły się z kolejnymi działaniami podjętymi przez administrację Trumpa. Obawy kierownictwa KPCh związane z sytuacją w sektorze fintech były najwyraźniej na tyle silne, że zdecydowało się ono na działania bez względu na fakt, że chińskie firmy znalazły się jednocześnie pod presją Pekinu i Waszyngtonu, co odbiło się niekorzystnie na ich postrzeganiu przez inwestorów.

Jednocześnie chińskie władze uchylają coraz szerzej drzwi zagranicznym firmom zajmującym się obsługą płatności, które stanowią bezpośrednią konkurencję dla Ant Group oraz WeChat Pay. W 2019 r. PayPal przejął pakiet kontrolny 70 proc. udziałów w Guofubao Information Technology Co, która zarządza platformą GoPay. W styczniu wykupił pozostałe akcje GoPay stając się tym samym pierwszą zagraniczną firmą, która jest jedynym właścicielem chińskiej platformy obsługującej płatności⁴⁵. Wydarzenie było pozytywnie ocenione przez media partyjno-państwowe⁴⁶. Wydaje się, że zgoda kierownictwa KPCh na szerszy udział zagranicznych fintech w chińskim życiu gospodarczym może również być elementem wywierania nacisku na rodzimych gigantów fintech.

Znaczenie dla polskiej administracji, przedsiębiorstw i konsumentów

Działania chińskich podejmowane wobec rodzimych firm z sektora fintech i e-commerce będą miały stosunkowo niewielkie znaczenie dla polskich podmiotów. Sposób, w jaki Pekin potraktował jedną z największych chińskich firm prywatnych jest wskaźnikiem tego, jak bardzo chińskie firmy prywatne – nie tylko państwowe – są zależne od dyktatu KPCh. Przykład ten powinien być brany pod uwagę przez polską administrację państwową na różnych jej szczeblach oraz przez samorządy przy podejmowaniu współpracy z chińskimi partnerami lub dopuszczaniu ich do udziału w projektach w Polsce.

Polskie firmy, które zbierają dane osobowe obywateli ChRL ze względu na planowane wprowadzenie w nowych przepisach zasady ekstraterytorialności powinny dostosować swoje procesy do wymagań nowych przepisów lub liczyć się z możliwymi konsekwencjami. W praktyce znacznie tych przepisów dla poszczególnych firm będzie ograniczone ze względu na ograniczone praktyczne możliwości egzekwowania przez władze chińskie przepisów ustawy poza granicami Chin. Bardziej podatne są polskie firmy obecne w Chinach np. poprzez spółki zależne lub w inny sposób poddane formalnemu lub faktycznemu władztwu chińskiej administracji.

Ostrzejsze stosowanie obecnych przepisów i spodziewane wprowadzenie nowego prawa o ochronie danych osobowych będzie miało niewielki wpływ na ochronę danych osobowych polskich obywateli. Możliwe, że ze względu na zakresy terytorialny nowo obowiązującego prawa wprowadzone rozwiązania dotyczące rodzaju zbieranych danych i ich wykorzystania przez firmy zarejestrowane w Chinach które procesują dane na terenie Chin, wpłyną na zmniejszenie ilości zbieranych danych. Wiele zależy jednak od ostatecznego kształtu ustawy. Ponadto część podmiotów np. niektóre platformy e-commerce są zarejestrowane w innych jurysdykcjach niż ChRL, a zatem w zakresie procesowania danych polskich obywateli nowe przepisy nie spowodują istotnych zmian⁴⁷.

Tmall Global jedna z czołowych platform kanału cross border e-commerce (CBEC) umożliwiających eksport do Chin produktów w modelu B2C należy do Alibaby. We wrześniu 2019 r. Alibaba kupiła od Netease dynamicznie rozwijającą się platformę Kaola, która również należała do grupy liderów segmentu, co wzmocniło jej pozycję w tym segmencie. Koszty korzystania z usług platform należących do Alibaba ponoszone przez zagranicznych sprzedawców są stosunkowo wysokie. Jeśli działania władz chińskich doprowadzą do osłabienia monopolistycznej pozycji Alibaby i wzrostu konkurencji na chińskim rynku możliwe, że w dłuższej perspektywie doprowadzi to do zwiększenia liczby liczących się platform prowadzących obsługę importu produktów w kanale cross-border e-commerce (CBEC) i bardziej korzystnych warunków dla polskich eksporterów.

Zaostrzenie konkurencji w Chinach może natomiast doprowadzić do silniejszej zagranicznej ekspansji firm z grupy Alibaby i zwiększenie presji na polskie platformy oraz firmy związane

z obsługą handlu e-commerce. W listopadzie Aliexpress miał 8,3 mln użytkowników w Polsce lokując się na piątym miejscu wśród serwisów e-commerce i wyprzedzając np. Empik z 6,5 mln użytkowników⁴⁸. W ostatnich dniach pojawiły się informacje o możliwej ekspansji Alibaby w Polsce przez rozbudowę własnej sieci paczkomatów konkurencyjnych do sieci InPost. InPost jednym z kluczowych partnerów Alibaby obsługując od listopada ubiegłego roku przesyłki produktów zakupowanych na platformie AliExpress⁴⁹.

Łukasz Sarek – analityk ds. gospodarki Chin w Ośrodku Badań Azji

---

¹ Ant Group znana jest również jako Ant Financial.

² Anshuman Daga, *Timeline: Key events behind suspension of Ant Group's \$37 billion IPO*, Reuters, 4.11.2020, <https://www.reuters.com/article/uk-ant-group-ipo-suspension-events/timeline-key-events-behind-suspension-of-ant-groups-37-billion-ipo-idUKKBN27K1Ao> [dostęp: 21.01.2021].

³ Julie Zhu, Kane Wu, Cheng Leng, *China launches antitrust probe into tech giant Alibaba*, Reuters, 24.12.2020, <https://www.reuters.com/article/us-china-antgroup/china-launches-antitrust-probe-into-tech-giant-alibaba-idUSKBN28Y05T> [dostęp: 21.01.2021].

⁴ 国家市场监督管理总局行政处罚决定书. 国市监处〔2020〕26号 (Decyzja Krajowego Urzędu Regulacji Rynku, Decyzja SAMR nr 26 z 2020), State Administration for Market Regulation, 14.12.2020, <http://www.samr.gov.cn/fldj/tzgg/xzcf/202012/W020201214431755548597.docx> [dostęp: 21.01.2021]. Przejęcia dokonana zarejestrowana na Brytyjskich Wyspach Dziewiczych Alibaba Investment Limited – spółka zależna Alibaba Group Holding Limited (Alibaba Group).

⁵ 国家市场监督管理总局行政处罚决定书. 国市监处〔2020〕27号 (Decyzja Krajowego Urzędu Regulacji Rynku, Decyzja SAMR nr 27 z 2020), State Administration for Market Regulation, 14.12.2020, <http://www.samr.gov.cn/fldj/tzgg/xzcf/202012/W020201214482109428922.docx> [dostęp: 21.01.2021].

⁶ *Notowania Alibaba Group Holding Limited (BABA) na giełdzie nowojorskiej*, Yahoo Finance, <https://finance.yahoo.com/quote/BABA/> [dostęp: 21.01.2021].

⁷ *Jack Ma Blasts Global Financial Regulators' Curbs on Innovation*, Bloomberg, 25.10.2020, <https://www.bloombergquint.com/markets/jack-ma-blasts-global-financial-regulators-curbs-on-innovation>, [dostęp: 21.01.2021].

⁸ Jack Hough, *Jack Ma Hasn't Been Seen for Months. That's Reason Enough to Be Wary of Alibaba Stock*, Barron's, 10.01.2021, <https://www.barrons.com/articles/alibabas-jack-ma-hasnt-been-seen-for-months-be-wary-of-the-stock-51610147053> [dostęp: 21.01.2021].

⁹ Steve Inskeep, *Alibaba Founder Jack Ma Has Fallen Off The Radar. Here Are Some Clues Why*, NPR, 8.01.2021, <https://text.npr.org/954046428> [dostęp: 21.01.2021]. Wydaje się jednak, że możliwość nacjonalizacji Ant Group jest niewielka. O takiej możliwości zob. n. w *Chinese Official Singles Out Jack Ma's Ant Group Amid Fintech Probe Warning*, RFA, 8.01.2021, <https://www.rfa.org/english/news/china/warning-01082021091841.html> [dostęp: 21.01.2021]. Bardziej prawdopodobne w dłuższej perspektywie wydaje się być „rozcłonkowanie rozcłunkować gigantów technologicznych”, jak np. stwierdza Michał Bogusz w tekście Sylwii Czubkowskiej: *Chiński rząd kręci bat na BAT. I nie chodzi wcale o nietoperza z Wuhan*, Spider's Web, 18.12.2020, <https://spidersweb.pl/plus/2020/12/chiny-bat-korporacje-technologie-regulacje-alibaba-tencent-partia>, [dostęp: 21.01.2021].

Przy czym działania władz w tym zakresie będą zależały od tego, w jakim zakresie firmy technologiczne będą współpracowały z KPCh.

¹⁰ *China orders Ant to return to its roots in payments services*, 27.12.2020, Straits Times, <https://www.straitstimes.com/business/banking/china-central-bank-urges-ant-group-to-set-rectification-plan-swiftly> [dostęp: 21.01.2021].

-
- ¹¹ Chen Jia, *Ant Group creates work team to rectify business*, China Daily, 15.01.2021, <https://global.chinadaily.com.cn/a/202101/15/WS60015eb6a31024adobaa2f29.html> [dostęp: 21.01.2021].
- ¹² *Conforming to normal legal procedures will yield good results: PBC governor on Ant Group*, Global Times, 26.01.2021, <https://www.globaltimes.cn/page/202101/1214007.shtml> [dostęp: 21.01.2021].
- ¹³ *China asks all internet platforms to investigate fintech operations*, Reuters, 31.12.2020, <https://www.reuters.com/article/us-china-regulator-internet/china-asks-all-internet-platforms-to-investigate-fintech-operations-idUSKBN2950Y3> [dostęp: 21.01.2021].
- ¹⁴ *Regulator indicates heightening scrutiny of giant fintech platforms*, Global Times, 28.12.2020, <https://www.globaltimes.cn/content/1209330.shtml> [dostęp: 21.01.2021].
- ¹⁵ *China's New Rules on Financial Holding Firms to Curb Systemic Risks*, Fitch Ratings, 14.10.2020, <https://www.fitchratings.com/research/non-bank-financial-institutions/china-new-rules-on-financial-holding-firms-to-curb-systemic-risks-14-10-2020> [dostęp: 21.01.2021].
- ¹⁶ *China's P2P platform number falls to zero*, China Daily, 30.11.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/202011/30/WS5fc4b574a31024adoba98e57.html> [dostęp: 21.01.2021].
- ¹⁷ *China gives P2P lenders two years to exit industry: document*, Reuters, 28.11.2019, <https://www.reuters.com/article/us-china-p2p-idUSKBN1Y2039> [dostęp: 21.01.2021].
- ¹⁸ 2019年B2C市场份额：天猫、京东、拼多多“三巨头”格局形成(Udziały w rynku B2C w 2019 r.:Tmall, JD i Pinduoduo, „Wielka Trójka”, Sohu, 6.6.2020 https://www.sohu.com/a/400072770_322372 [dostęp: 21.01.2021]. Nie uwzględnione w badaniu zostały działające poza platformami sklepy online zakładane dla poszczególnych marek przez ich właścicieli. Ze względu na brak podanej metodologii badań, nie można jednoznacznie ocenić, jakie transakcje były zaliczone do B2C i czy nie zostały w nim również uwzględnione transakcje na Taobao, co się zdarza. Zasadniczo jednak dane te prezentują obraz chińskiego e-commerce w segmencie B2C. Dane podawane przez inne organizacje dla innych okresów wskazują na jeszcze większy udział rynkowy przedsiębiorstw z grupy Alibaba.
- Por. np. *B2C e-commerce in China Overview: E-commerce in China is growing at a rapid pace*, Daxue Consulting, 12.02.2020, <https://daxueconsulting.com/ecommerce-in-the-chinese-b2c-market/> [dostęp: 21.01.2021].
- ¹⁹ Sprzedawcy na Taobao to głównie osoby fizyczne, mikrofirmy i małe przedsiębiorstwa.
- ²⁰ 2019年度中国网络零售市场数据监测报告(PPT) (Raport z monitoringu danych internetowej sprzedaży detalicznej w 2019 r., WJS, 15.06.2020, <http://www.100ec.cn/detail--6559821.html> [dostęp: 21.01.2021].
- ²¹ W 2017 r. JD oskarżyło Alibabę o stosowanie praktyk monopolistycznych – zob. Yiling Pan, *JD Goes to War with Alibaba, Calls It 'Monopolistic' Market Player*, Jing Daily, 12.07.2017, <https://jingdaily.com/jd-com-goes-to-war-against-alibaba-calling-it-a-monopolistic-market-playerq/> [dostęp: 21.01.2021]. Alibaba z kolei oskarżyła JD o organizowanie zorganizowanych ataków w internecie, zob. Shawn Lim, *Alibaba accuses rival JD.com of launching 'organised attacks' before Singles Day*, The Drum, 24.11.2017, <https://www.thedrum.com/news/2017/11/24/alibaba-accuses-rival-jdcom-launching-organised-attacks-singles-day> [dostęp: 21.01.2021].
- ²² *At war with Alibaba: Top brands fight China e-commerce giant*, CNBC, 23.04.2018, <https://www.cnbc.com/2018/04/23/at-war-with-alibaba-top-brands-fight-china-e-commerce-giant.html> [dostęp: 21.01.2021].
- ²³ Pei Li, Josh Horwitz, *China regulator warns e-commerce platforms to stop monopolistic practices*, Reuters, 6.11.2019, <https://www.reuters.com/article/us-china-alibaba-singlesday/china-regulator-warns-e-commerce-platforms-to-stop-monopolistic-practices-idUSKBN1XG1KP> [dostęp: 21.01.2021].
- ²⁴ Chuanman You, *Law and policy of platform economy in China*, Computer Law & Security Review, numer 39, listopad 2020, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7581424/>
- ²⁵ 反对不正当竞争 推动高质量发展 (Walka z nieuczciwą konkurencją i promowanie wysokiej jakości rozwoju), Xinhua, 14.01.2021, http://www.xinhuanet.com/politics/2021-01/14/c_1126981185.htm [dostęp: 21.01.2021].
- ²⁶ 段宏磊 (Duan Honglei), *适应变化着的数字竞争手段·反垄断法亟待“二次革命” (Należy przystosować się do zmieniających się środków ochrony konkurencji w sferze cyfrowej. Prawo antymonopolowe przechodzi błyskawiczną „drugą rewolucję”)*, First Financial 20.11.2020, <https://www.yicai.com/news/100874225.html> [dostęp: 21.01.2021].

---

²⁷ 一年到头净给平台打工了：莫让互联网平台变“垄断收租平台” (Praca tylko dla platformy przez okrągły rok: Nie można pozwolić by platformy internetowe zmieniły się w „monopolistyczne platformy do zbierania czynszów”), Xinhua, 14.01.2021, http://www.xinhuanet.com/2021-01/14/c_1126982430.htm [dostęp: 21.01.2021].

²⁸ 监管组合拳剑指垄断 互联网平台错在哪儿 (Organy nadzoru podnoszą miecz na monopole. W czym tkwią błędy platform internetowych?) People's Daily Online, 6.01.2021, <http://xiaofei.people.com.cn/n1/2021/0106/c425315-31990366.html> [dostęp: 21.01.2021].

²⁹ 市场监管总局依法对唯品会涉嫌实施不正当竞争行为立案调查 Krajowy Urząd ds. Kontroli i Regulacji Rynku na podstawie przepisów prawa otwiera postępowanie sprawdzające wobec Weipinhui w związku z podejrzeniami o stosowanie praktyk nieuczciwej konkurencji), State Administration for Market Regulation, 14.01.2021, http://www.samr.gov.cn/xw/zj/202101/t20210114_325208.html [dostęp: 21.01.2021].

³⁰ Informacja o dokładnie tym samym tytule i treści co komunikat SAMR pojawiła się w People's Daily: 14.01.2021, <http://finance.people.com.cn/n1/2021/0114/c1004-31999621.html> [dostęp: 21.01.2021], w Xinhua: 14.01.2021, http://www.xinhuanet.com/fortune/2021-01/14/c_1126980797.htm [dostęp: 21.01.2021] i w China Today: 14.01.2021, http://www.chinatoday.com.cn/zw2018/ss/202101/t20210114_800232692.html [dostęp: 21.01.2021].

³¹ 国家市场监督管理总局行政处罚决定书, 国市监处〔2020〕31号 (Decyzja Krajowego Urzędu Regulacji Rynku, Decyzja SAMR nr 31 z 2020), State Administration for Market Regulations, 24.12.2020, <http://www.samr.gov.cn/jjj/jjgg/202101/W020210105631376723953.docx> [dostęp: 21.01.2021].

³² 独家 / 天猫2021 官宣：不以竞争为目的限制商家权益 (Tylko u nas: Komunikat Tmall na 2021 r.: Dla [ochrony] konkurencji nie będziemy ograniczać praw sprzedawców), ebrun, 18.01.2021, <https://www.ebrun.com/20210118/419340.shtml> [dostęp: 21.01.2021].

³³ 老猫, 天猫：不追求成为大公司 希望成为好公司(TMall: Nie dążymy do tego żeby stać się wielką firmą, mamy nadzieję zostać dobrą firmą), TechWeb.COM.CN – candou.com, 19.01.2021 <http://www.techweb.com.cn/it/2021-01-19/2821823.shtml> [dostęp: 21.01.2021].

Na ocenę, czy jest to taktyczne posunięcie czy rzeczywista zmiana polityki trzeba poczekać. Alibaba może próbować przeczekać trudną sytuację i powrócić do dawnych praktyk nieco innej formie. Biorąc pod uwagę, że zapisy zakazujące takich praktyk zawierał listopadowy projekt prawa antymonopolowego dla platform internetowych, można jednak oczekiwać, że presja na Alibabę i inne firmy sektora będzie nadal wywierana przez chińskie władze. Zob. Sophie Yu, Brenda Goh, *China ups scrutiny of tech giants with draft anti-monopoly rules*, Reuters, 10.11.2020, <https://www.reuters.com/article/china-regulation-ecommerce/update-2-china-ups-scrutiny-of-tech-giants-with-draft-anti-monopoly-rules-idUSL1N2HWoD1> [dostęp: 21.01.2021]. i posunięcie Tmall było ruchem wyprzedzającym.

³⁴ Odmienne twierdzi J. Jakóbcowski, zob. Sylwia Czubkowska, *Alibaba i 40 partyjnych urzędników. Miliarder Jack Ma nabawił się kłopotów z chińskim rządem*, 1.05.2021, <https://spidersweb.pl/plus/2021/01/jack-ma-alibaba-ant-alipay-chiny-partia-kontrola> [dostęp: 21.01.2021]

³⁵ 2019 年度中国网络零售市场数据监测报告(PPT) (Raport z monitoringu danych internetowej sprzedaży detalicznej w 2019 r.,...

³⁶ *Data Protected - People's Republic of China*, Linklaters, ostatnia aktualizacja: marzec 2020, <https://www.linklaters.com/en/insights/data-protected/data-protected---prc> [dostęp: 21.01.2021].

³⁷ *Law and policy of platform economy in China...*

³⁸ Jenny Sheng (盛佳), Chunbin Xu (许春彬), *A Further Step Forward: China Releases Draft Personal Information Protection Law for Public Comment*, Pillsbury Winthrop Shaw Pittman LLP, 21.10.2020, [dostęp: 21.01.2021] <https://www.pillsburylaw.com/images/content/1/4/143002/Client-Alert-Bilingual-China-Releases-Draft-Personal-Infoma.pdf> [dostęp: 21.01.2021].

³⁹ Iris Ouyang, *Guangdong regulator reprimands 30 banks, financial firms for using their apps for unauthorised data access and collection*, South China Morning Post, 14.01.2021, <https://www.scmp.com/business/banking-finance/article/3117798/guangdong-regulator-reprimands-30-banks-financial-firms> [dostęp: 21.01.2021]

⁴⁰ Lulu Yilun Chen and Coco Liu, *China's Jack Ma emerges for first time since Ant crackdown*, Bloomberg via Al Jazeera, 20.02.2021, <https://www.aljazeera.com/economy/2021/1/20/chinas-jack-ma-emerges-for-first-time-since-ant-crackdown> [dostęp: 21.01.2021].

---

⁴¹ Działalność Alibaby jest o wiele bardziej wszechstronna i kompleksowa niż działalność Amazona, co sprawia, że tworzy ona dla konsumentów i przedsiębiorstw dość zamknięty ekosystem.

⁴² Mike Stone, Alexandra Alper, David Brunnstrom, *Trump administration takes final swipes at China and its companies*, Reuters, 14.01.2021, <https://www.reuters.com/article/us-usa-china-companies/us-adds-cnooc-to-economic-black-list-idUSKBN29J1X4> [dostęp: 21.01.2021].

⁴³ Jesse Pound, *NYSE will delist three big China telecoms, reversing decision once again*, CNBC, <https://www.cnbc.com/2021/01/06/nyse-will-delist-three-big-china-telecoms-reversing-decision-once-again.html>.

To również skutkuje wycofaniem się z oferowania przez czołowe amerykańskie banki inwestycji w instrumenty pochodne zob. Enoch Yiu, *Wall Street banks to delist derivative products linked to China Telecom, China Mobile and China Unicom in Hong Kong to comply with US sanctions*, Yahoo Finance, 11.01.2021, <https://finance.yahoo.com/news/wall-street-banks-delist-derivative-093000963.html> [dostęp: 21.01.2021]

⁴⁴ Jonathan Ponciano, *U.S. Won't Ban Investments In Alibaba, Tencent, Baidu—But 9 Other Firms Are Set To Be Off Limits*, Forbes, 13.01.2021, <https://www.forbes.com/sites/jonathanponciano/2021/01/13/us-wont-ban-investments-in-alibaba-tencent-baidubut-9-other-firms-are-set-to-be-off-limits/?sh=1774f07073d1>, [dostęp: 21.01.2021]

⁴⁵ *PayPal becomes first foreign firm in China with full ownership of payments business*, Reuters, 14.01.2021, <https://www.reuters.com/article/china-paypal-stake/paypal-becomes-first-foreign-firm-in-china-with-full-ownership-of-payments-business-idUSL4N2JP14M> [dostęp: 21.01.2021]

⁴⁶ *PayPal becomes 1st third-party payment platform with 100% foreign ownership in China*, Global Times, 11.01.2021, <https://www.globaltimes.cn/page/202101/1212506.shtml> [dostęp: 21.01.2021]

⁴⁷ Teoretycznie podmioty zagraniczne – w tym chińskie – zbierające dane obywateli UE (w tym polskich) powinny stosować się do przepisów GDPR/RODO. W praktyce ze względu na brak realnych działań mających na celu wymuszenie na chińskich podmiotach stosowania się do tych przepisów firmy chińskie nie musiały do tej pory zbytnio liczyć z wymogami stawianymi im przez prawo europejskie.

⁴⁸ *Serwisy e-commerce zyskały 16 proc. użytkowników. Mediaexpert.pl, Aliexpress i Empik.com najbardziej w górę*, Wirtualne Media, 31.12.2020, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/serwisy-e-commerce-zyskaly-16-proc-uzytkownikow-mediaexpert-pl-aliexpress-i-empik-com-najbardziej-w-gore> [dostęp: 21.01.2021].

⁴⁹ Agata Kinasiewicz, *Alibaba ma niespodziankę dla InPostu? Gigant e-handlu szykuje się do rozwoju własnej sieci automatów na paczki w Polsce!*, Wiadomości Handlowe, 18.01.2021, <https://www.wiadomoscihandlowe.pl/artykul/alibaba-szykuje-niespodzianke-inpostowi-gigant-e-handlu-szykuje-sie-do-rozwoju-wlasnej-sieci-automatow-na-paczki-w-polsce> [dostęp: 21.01.2021].

Asia Research Centre Commentary

Centre for Security Studies

War Studies University

January 22, 2021

Chinese authorities increase control over fintech and e-commerce companies

Łukasz Sarek

In recent months, Chinese authorities have taken a number of measures to increase control over the activities of the IT companies from fintech and e-commerce sectors, and to more strictly regulate their operations. The rapid development of Chinese companies operating in these sectors, their growing role in the Chinese economy and expansion into various areas of economic life have been so far combined with the relatively limited control by the party-state apparatus which finally has raised concerns among the CCP leadership.

As part of the efforts to curb the Chinese tech giants, the authorities have taken a number of actions to discipline the Alibaba Group which is China's largest company operating both in fintech and e-commerce. The actions against Alibaba are also meant to set an example for others. Ant Financial's IPO was blocked, antitrust investigations and fines on other Alibaba Group members were initiated for antitrust violations. The party-state media began to criticise the company's operations as well. Similar measures, though on a smaller scale, were also applied to other companies. The decisive steps taken against the Alibaba Group entities prove that any Chinese company, regardless of its size, must submit to the will of the party. The latter carries out its will using arbitrarily chosen methods. The companies which are the subject of such actions do not have any instruments at their disposal to protect themselves from the arbitrariness of the party-state organs' decisions.

One of the objectives of the actions undertaken by the Chinese administration is to reduce the risks associated with the activities of financial holding companies. Acting as para-banks, they do not meet the requirements for banking institutions and pose a greater risk to the financial system. The growth of financial services provided by fintechs also poses a threat to

the revenues and position of the traditional banking sector which is another tool in the party's hands to control the economy.

Beijing is also taking steps to protect the market competition by weakening the monopolistic power of IT giants. Using their strong market position, online platforms impose high service fees on sellers, mostly charged as a percentage of sales. Exclusive contracts are also used, in which a company using a particular platform agrees not to use other platforms. Alibaba has long been accused by competitors of misusing its position. However, the latter also have been bending the rules. In the past years, Chinese authorities have been signalling that the time of the previous, rather lax treatment of their operations is coming to an end and the steps undertaken recently indicate that the time of issuing warnings has ended.

To address the growing social concerns and to restrict the access of tech companies to the Chinese citizens' data, the authorities have undertaken steps to better protect the rights of business entities and consumers who use the services of online platforms and other services provided by fintech and e-commerce companies. The scope and volume of data collected and used by those companies is of concern to the Chinese administration and the party. The access to huge amounts of personal data gives powerful Chinese IT giants considerable knowledge about their users, often much more extensive than that available to individual government agencies. Reducing the potential risk to the party's political position posed by tech firms is also a key consideration for the CCP leadership. The authorities increase protection of the personal data of Chinese residents through stricter application of current laws and actual enforcement of already imposed restrictions on use and transfer of personal data. Another important element is a planned introduction of the Personal Information Protection Law (PIPL). If it is passed, it will be the first comprehensive regulation covering this area.

Polish state administration, including governmental administration at various levels and local self-government bodies, should therefore take into account the actual dependence of Chinese private companies on the party-state apparatus when establishing cooperation with Chinese partners or allowing them to participate in projects in Poland.

Due to planned changes in regulations and the introduction of the principle of extraterritoriality, Polish companies that collect personal data from the PRC citizens should prepare for the implementation of necessary changes in their relevant business processes. Stricter application of current regulations and the expected introduction of the PIPL will have little impact on the protection of personal data of Polish citizens, however, as the Chinese authorities' efforts are focused on the protection of its own citizens' data.

The Chinese authorities' actions can lead to the weakening of the Alibaba's monopolistic position and increased competition on the Chinese market. On the one hand, it is possible that in the longer perspective this will lead to an increase in the number of major platforms providing cross border e-commerce import services and more favourable conditions for Polish exporters. On the other hand, stiffer competition in China may lead to a stronger overseas expansion of the Alibaba group companies and increase pressure on Polish platforms and companies involved in servicing e-commerce trade.